

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1303/2013 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai sniegtu papildu palīdzību dabas katastrofu skartajām dalībvalstīm”

(COM(2016) 778 final – 2016/0384 (COD))

(2017/C 173/07)

Ziņotājs: **Pietro Vittorio BARBIERI**

Apspriešanās	Eiropas Savienības Padome, 11.1.2017. Eiropas Parlaments, 15.12.2016.
Juridiskais pamats	LESD 177. un 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	2.2.2017.
Pieņemts plenārsesijā	22.2.2017.
Plenārsesija Nr.	523
Balsojuma rezultāts	183/0/2
(par/pre/atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK pozitīvi vērtē Komisijas priekšlikumu 2016/0384, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai sniegtu papildu palīdzību dabas katastrofu skartajām dalībvalstīm.

1.2. EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu paredzēt iespēju izmantot Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) lielu dabas katastrofu skartajās dalībvalstīs un reģionos, tādējādi papildinot līdzekļus, kas pieejami no Eiropas Savienības Solidaritātes fonda (ESSF).

1.3. EESK piekrīt, ka darbības programmā tiek izveidots atsevišķs prioritārs virziens atjaunošanas darbībām, kuras finansē no ERAF bez valstu līdzfinansējuma saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2012/2002, ar ko izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu.

1.4. EESK atbalsta darbības izdevumu attiecināmības perioda paplašināšanu tā, lai tas sāktos no dabas katastrofas dienas, pat ja tā ir notikusi pirms šīs regulas stāšanās spēkā.

1.5. EESK atbalsta priekšlikumu ļaut dalībvalstij, kas savas darbības jau ir iekļāvusi maksājuma pieteikumā, kurš ir iesniegts Komisijai, veikt nepieciešamos pielāgojumus nākamajā maksājuma pieteikumā.

1.6. Saskaņā ar vairākos iepriekšējos atzinumos pausto EESK nostāju var tikai atzinīgi vērtēt augstāk minētos Komisijas priekšlikumus, kas vērsti uz atbalstu procedūras vienkāršošanu un paātrināšanu, lai tādējādi varētu ātrāk, efektīvāk un redzamāk reaģēt uz dabas katastrofām.

1.7. Tajā pašā laikā EESK uzskata, ka ir nepieciešams sākt atkārtotu fonda pārskatīšanas procesu, lai labāk precizētu fonda darbības jomas, neizslēdzot katastrofas saistībā ar klimata pārmaiņām un terora aktiem, kā arī lai pārskatītu pieejamības robežvērtības, ko EESK uzskata par pārāk augstām.

⁽¹⁾ COM(2016) 778 final – 2016/0384 (COD).

1.8. EESK uzskata, ka fonds ir svarīgs Eiropas solidaritātes apliecinājums un tas ir jāpopularizē Savienības iedzīvotāju vidū.

2. Atzinuma pamatojums un īpašas piezīmes

2.1. Diemžēl Eiropa ir saskārusies ar vairākām dabas katastrofām. Gadu gaitā daudzas ES valstis ir cietušas no dažādām lielām katastrofām.

2.1.1. Centrāleiropu, jo īpaši Vāciju, Austriju, Čehijas Republiku un Slovākiju, 2002. gadā skāra spēcīgi plūdi. Lai reaģētu uz lielām dabas katastrofām un paustu Eiropas solidaritāti katastrofās cietušajiem reģioniem, tajā pašā gadā ES nolēma rīkoties, izmantojot ES Solidaritātes fondu (ESSF). Kopš tā laika šis fonds jau tika izmantots, lai reaģētu uz daudzām dažāda veida katastrofām, tostarp plūdiem, mežu ugunsgrēkiem, zemestrīcēm, vētrām un sausumu ⁽²⁾.

2.2. EESK uzskata, ka ir atbilstīgi papildus ESSF izmantot Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) ⁽³⁾, lai reaģētu lielu katastrofu gadījumā. Gan ētiskie principi, gan daži reaģēšanas programmatiskie kritēriji abiem fondiem faktiski ir kopīgi. Abi fondi sniedz papildu pierādījumu par ES solidaritāti, turklāt arī no tiem parasti finansētajām darbībām ir vienāds mērķis – veicināt ekonomikas izaugsmi, kā arī taisnīgu un ilgtspējīgu attīstību Eiropas reģionos ⁽⁴⁾.

2.3. EESK jau agrāk bija norādījusi, ka savlaicīgi sniegts atbalsts ir būtisks elements, lai nodrošinātu tā efektivitāti un pienācīgu atpazīstamību. Konkrētāk runājot, EESK jau ir paudusi savu viedokli par ESSF procedūru laikietilpīgo birokrātiju ⁽⁵⁾, kā arī pārmērīgu gaidīšanas laiku, ar ko jāreķinās, lai saņemtu atbalstu ⁽⁶⁾.

2.4. EESK atkārtoti atgādina iepriekš izteiktās piezīmes par fonda darbību:

- jāpanāk galīga skaidrība par fonda darbības jomām, lai neradītu nepamatotas cerības un izvairītos, ka tās tiek izmantotas kā politiskās komunikācijas instruments,
- jāpārdefinē ekonomiskās ietekmes robežvērtība, kas ļauj novērtēt, vai kāds katastrofāls notikums ir pietiekami nopietns, lai izņēmuma kārtā izmantotu fondu,
- vēl vairāk jāsamazina darbības mehānismi un piešķiršanas termiņš, lai sniegtais atbalsts būtu patiešām tūlītējs.

2.4.1. Turklāt EESK pauž bažas par to, ka ir palielinājies dabas un cilvēka izraisīto katastrofu skaits, un uzsver, ka ir jāstiprina preventīvas politikas pasākumi.

2.5. EESK atbalsta to, ka Regulas (ES) Nr. 1303/2013 120. pants tiek papildināts ar 8. punktu, ar ko ievieš atsevišķu prioritāro virzienu ar ERAF līdzfinansējuma likmi līdz 100 %, ar nosacījumu, ka darbības

- atlasa vadošās iestādes, reaģējot uz lielām dabas katastrofām,
- ir vērstas uz atjaunošanu, reaģējot uz dabas katastrofu,
- tiek atbalstītas saskaņā ar ERAF ieguldījumu prioritāti.

⁽²⁾ Komisijas atbalstam no ESSF bija izšķiroša nozīme, lai, piemēram, pārvarētu dabas katastrofas, kas skāra Bulgāriju, Itāliju un Rumāniju 2014. gadā.

⁽³⁾ Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) ir viens no Eiropas Savienības struktūrfondiem. Tā mērķis ir mazināt atšķirību starp Eiropas reģionu dažādiem attīstības līmeņiem, ņemot vērā nelabvēlīgos dabas un demogrāfiskos apstākļus, kas raksturīgi attiecīgajiem reģioniem. ERAF darbības mērķis ir stimulēt ekonomikas izaugsmi, izmantojot strukturālos pielāgojumus attīstības ziņā atpalikušajos reģionos.

⁽⁴⁾ Lai atvieglotu ekonomiskās aktivitātes atveseļošanu skartajos reģionos, tika pieņemts lēmums veikt ārkārtas un atjaunošanas pasākumus konkrētās tematiskās jomās, piemēram, pagaidu mitņu būve iedzīvotājiem un izpostīto galveno infrastruktūru atjaunošana.

⁽⁵⁾ OV C 181, 21.6.2012., 52. lpp.

⁽⁶⁾ OV C 170, 5.6.2014., 45. lpp.

2.6. EESK atbalsta Regulas (ES) Nr. 1303/2013 65. panta 9. punktā paredzēto atkāpi, ar kuru noteikts, ka izdevumu attiecināmība darbībām, kas atbilst šim prioritārajam virzienam, ir paredzēta, sākot no dabas katastrofas dienas.

3. EESK viedoklis

3.1. EESK uzskata, ka regulas priekšlikums būtu jāskata kopā ar Regulu (EK) Nr. 2012/2002 un tās turpmākajiem grozījumiem, jo priekšlikums minēto regulu papildina un groza. Ierosinātie grozījumi ir vērsti virzienā, kuru EESK bija vēlējusies panākt ar saviem iepriekšējiem atzinumiem, proti, paātrināt un vienkāršot fonda darbības mehānismus. Saglabājas daži problēmjautājumi, kas ir jāpārskata.

3.2. Tāpēc EESK atkārtoti norāda, ka regula ir īpaši nozīmīgs pasākums, jo tā liecina par Eiropas solidaritāti. Tajā ir ņemts vērā subsidiaritātes princips, un tā iekļaujas dalībvalstu politikā un papildina vairākas citas Eiropas Savienības politikas jomas, tostarp citas struktūrfondu un Eiropas Investīciju bankas (EIB) programmas. EESK uzskata, ka regulā būtu arī jāiekļauj atkāpes no Stabilitātes pakta, kas paredzētas dalībvalstīm, kuras ir skārušas dabas un cilvēka izraisītās katastrofas.

3.3. Regulā ir noteikts, ka runa ir par lielām dabas katastrofām, un tā nav paredzēta dalībvalstu atbalstam tādu katastrofu gadījumos, kuru radītie zaudējumi ir mazāki par robežvērtību, kas, pēc EESK domām, ir pārāk augsta un tādēļ ir jāpārskata.

3.4. Atbalsttiesīgajās darbībās nav ietverti mājokļi, izņemot ārkārtas pagaidu mītnes. Šajā sakarā regulā ir atsaucē uz valsts vai apdrošināšanas sabiedrību pasākumiem. Jau pati senu mazpilsētu pastāvēšana balstās uz saimniecisko darbību, kuras pamatā ir ar otro dzīvesvietu saistīts tūrisms. EESK uzskata, ka būtu jāizskata jautājums par nošķirumu starp mājokļiem un saimniecisko darbību.

3.5. Turklāt regulā ir paredzēts, ka nedrīkst būt pārklāšanās ar citiem ES pasākumiem, kuru mērķis ir pārvarēt teritoriālās problēmas, kas radušās pēc dabas vai cilvēka izraisītām katastrofām. Viens no pirmajiem priekšnosacījumiem, lai piekļūtu fondam, ir dabas katastrofu riska novēršanas plāns. EESK uzskata, ka Eiropas iestādes un dalībvalstis nepietiekami uzsver preventīvos pasākumus.

3.6. Regulā ir noteikts, ka finansētajām darbībām ir jāatbilst Līguma noteikumiem un attiecīgi pieņemtajiem tiesību aktiem. Regula jo īpaši atsaucas uz pareizu finanšu pārvaldību, publiskā iepirkuma pārredzamību, kā arī vides aizsardzību un pielāgošanos klimata pārmaiņām, veicot ieguldījumus videi nekaitīgā infrastruktūrā. Regulas pieņemšanas brīdī atsevišķa direktīva par pieejamību nebija spēkā⁽⁷⁾. Tā kā pieejamu produktu un pakalpojumu pieprasījums ir vēl vairāk palielinājies sakarā ar Eiropas Savienības iedzīvotāju novecošanu⁽⁸⁾, EESK uzskata, ka pieejamībai ir jābūt vienam no svarīgākajiem kritērijiem ārkārtas un atjaunošanas pasākumos.

Briselē, 2017. gada 22. februārī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Georges DASSIS*

⁽⁷⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz produktu un pakalpojumu pieejamības prasībām, COM(2015) 615 final – 2015/0278 (COD).

⁽⁸⁾ Paredzams, ka 2020. gadā Eiropas Savienībā būs aptuveni 120 miljoni personu ar vairāku veidu un/vai vieglu invaliditāti. Jāuzsver arī tas, ka lauku un kalnu mazpilsētās, kuras skāra nesenās dabas katastrofas, mitinās galvenokārt gados vecāki cilvēki.